У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. No. 194. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, • СУБОТА, 24-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1970 Ч. 194. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 23 жовтня 1970

В АМЕРИЦІ

НА ВЛАШТОВАНІЙ „НЮ ЙОРК ТАЙМСОМ" ЗУСТРІЧІ трьох кандидатів на губернатора стейту Ню Йорку всі троє висловили досить гострих слів та реплік один проти одного. У двогодинній розмові брали участь: губернатор Н. Рокефеллер від республіканської партії, А. Голдберг — демократ-ліберал та П. Адамс — консерватист. Вони порушували такі справи, як війна у В'єтнамі, зростання коштів прожитку, безробіття та ін., і кожний обвинувачував противну сторону. Іноді суперечка набирала чималої гостроти.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА ВИРІШИВ ЗНАЧНО ЗБІЛЬШИТИ ІМПОРТ ТОВАРІВ з країн Південної Америки до ЗСА. Якщо Конґрес затвердить пляни Уряду, то з наступного року з тих країн імпортуватимуть до ЗСА сільсько - господарські вироби, рибні продукти і сирівці, що збільшить імпорт на загальну суму в 350 мільйонів долярів. Такий захід значно скріпив би економіку багатьох країн Південної Америки, які обвинувачують ЗСА, що вони лише плянують, а замало торгують. ЗСА й тепер більше ввозять з тих країн, ніж туди експортують своїх виробів.

ПРЕЗИДЕНТ КОМУНІСТИЧНОЇ РУМУНІЇ НІКОЛАЄ ЧАУШЕСКУ в Ню Йорку зустрінувся з президентом великого магазину „Мейсі" та провів у тому першоклясному капіталістичному магазині півтори години. Відвідини Чаушеску з дружиною відбулись майже в таємниці. Румунський президент посилено вивчає американський ринок та методи торгівлі.

ПРЕЗИДЕНТ БРАЗИЛІЇ Еміліо Медісі заявив, що ті, які обвинувачують службовців, нібито вони тортурують ув'язнених, є „поганими бразилійцями, комуністами і підривниками спокою". Чотири ув'язнені жінки передали з тюрми в Ріо де Жанейро, що їх тортурували тюремні власті. Тих жінок обвинувачено в приналежності до забороненої законом католицької організації „Народна Акція", яка співдіяла з комуністами і заколотниками.

СТУДЕНТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В КЕНТСЬКОМУ СТЕЙТОВОМУ УНІВЕРСИТЕТІ звернулася з закликом до студентів усіх вищих навчальних закладів у країні, щоб вони масово запротестували у п'ятницю проти рішення суду стейту Огайо. Той суд обвинуватив студентів Кентського університету в заворушеннях, які призвели до вбивства чотирьох студентів вояками Національної Ґвардії. З 25 обвинувачених четверо були заарештовані раніше, а шестеро зголосилися самі.

ЄПИСКОПАЛЬНА ЦЕРКВА після багаторічних студій вирішила переслати до всіх своїх 90 дієцезій у ЗСА проєкт об'єднання тієї Церкви з дев'ятьма іншими більшими протестантськими Церквами. Єпископальна Церква нараховує тепер три з половиною мільйона членів, а після об'єднання з протестантами всіх вірних було б кругло 25 мільйонів осіб. Остаточного рішення в цій справі ще немає. На конвенції, що відбувається в Гюстоні, Палата Єпископів і Палата Представників не зайняли виразної позиції, але вирішили далі вивчати питання об'єднання Церков.

У СВІТІ

СОВЄТИ ВИПУСТИЛИ В КОСМОС нового штучного сателіта „Зонд 8" з ціллю окружити Місяць, перевірити вплив атмосфери довкола Місяця на різні прилади, зробити світлини з поверхні Місяця та вернутися на Землю у вівторок 29 жовтня. Вистартування „Зонду 8" проголошено тоді, коли він знаходився у віддалі 61.000 миль від Землі. Біля Місяця він має опинитись в найближчу суботу. Це вперше Совєти оприлюднили плян подорожі того штучного сателіта, бо дотепер завжди строго засекречували всі такі подробиці.

ПАПА ЗНОВУ НАТАВРУВАВ терор, зокрема схоплювання літаків та тортури, стосовані поліцією супроти в'язнів. Папа назвав такі методи варварством та засудив схоплювання людей, шантажування схопленими людьми, вимушування зізнань від в'язнів тортурами й зловживання наркотиками, назвавши їх „злочинними й нелюдськими способами", що їх не можуть виправдати ніякі політичні цілі.

АЛЬЖИР СТАВ ПРИБІЖИЩЕМ для різних втікачів-злочинців з Америки. Вже більше року тому прибув туди лідер „чорних пантер" Олдридж Клівер, який втік, врікшися складеної за нього грошової поруки. Альжирський уряд дав йому домівку на „головну квартиру" „чорних пантер", що проповідують революцію в Америці. В минулому тижні прибув до Альжиру Тимоті Лірі, який втік із в'язниці в Каліфорнії, де відсиджував кару за пачкування до Америки, продаж і проповідування наркотиків. Востаннє прибула до Альжиру 28-річна Бернардін Дорн, біла, донька заможніх батьків, що скінчила була університет в Чікаґо. ЕфБіАй розписало було за нею стежні листи за перевоження вибухових матеріялів та змову проти державного ладу. Дорн була одною з провідниць екстремної білої організації „Міжнародної молодечої партії", від початкових літер „іппіси", що близько співпрацює з екстремно - лівим крилом Студентів для демократичного суспільства", так званими „Ведерменами", що стовують терор.

СХІДНЬО - НІМЕЦЬКИЙ ДИКТАТОР ВАЛЬТЕР УЛЬБРІХТ ПРИБУВ на чолі 9-тичленної делеґації східньо - німецьких комуністів до Праги: це вперше зважилися приїхати туди східньо - німецькі комуністигні проводирі після того, як Східня Німеччина взяла активну участь в совєтській інвазії до Чехо - Словаччини в 1968 році. Ульбріхт і його кумпани мають на цілі — твердить преса — устійнити з чеськими комуністами спільну тактику супроти західньо - німецького уряду Віллі Брандта, який намагається поправити взаємини з комуністичними сателітськими державами.

В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ НЕ БУДЕ зміни уряду — запевняв журналістів канцлер Віллі Брандт, заявивши, що за його інформаціями його уряд не втратить більшости в парляменті (бундестаґу). Внаслідку переходу до опозиції кількох послів із союзницької з німецькими соціялістами партії Вільних демократів, уряд Віллі Брандта спирається тепер у парляменті тільки на 6-тичленній більшості. Опозиційна Християнсько - демократична партія твердить, що уряд Віллі Брандта впаде в найближчому часі, але сам Віллі Брандт впевняє, що він перетриває до 1973 року, коли-то відбудуться нові парляментарні вибори.

ДІФЕНБЕЙКЕР ПІД ЗБРОЙНОЮ ОХОРОНОЮ

Лідер консервативної опозиції і колишній прем'єр Канади Джан Діфенбейкер виходить під охороною вояка із пістолею, готовою до стрілу із базиліки в Оттаві після закінчення в ній похоронних відправ за вбитого сепаратистами із „Фронту за визволення Квебеку" міністра праці й іміґрації квебецького уряду П'єра Ляпорта.

Сепаратисти з „Фронту за визволення Квебеку" плянували нові якти насильства

Монтреаль, Квебек.— Жан Маршанд, міністер реґіональної експансії у федеральному уряді Канади, виступив із ревеляцією, що воєнний стан у Канаді проголошено з огляду на загрозу ряду бомбових замахів, викрадень й атентатів на різних провідних людей, що їх плянували терористи з „Фронту за визволення Квебеку". Мали відбутися ці акти насильства в найближчу неділю 25 жовтня у зв'язку з проголошеними на цей день міськими виборами в Монтреалі. Водночас із цим міністер Маршанд виступив з обвинуваченням, що лівоцентрова монтреальська опозиційна партія, яка виступає під назвою Фронт для політичної акції, підтримує і прикриває діяльність терористичного „Фронту за визволення Квебеку". Ревеляції Маршанда викликали в пресі і в парляменті широкий відгомін передусім тому, що цей міністер є одним із найближчих співробітників прем'єра Трудо. Останній, під тиском критики й атак опозиції у парляменті був примушений заперечити обвинувачення Маршанда і заявити, що його уряд цих обвинувачень не підтримує. Уповноважена постановами Акту про воєнні заходи провінційна поліція продовжує арешти й ревізії особливо ж на терені Квебеку. Кількість арештованих збільшилася до 373 осіб. З того числа звільнено 102 особи. Водночас із цим поліція з допомогою війська переводить розшуки за динамітовими паличками, що були вкрадені з різних магазинів у Квебеку в кількості ок. 9 000 штук в 1970 році і що їх плянували вжити терористи для переведення різних бомбових замахів. Досі під час ревізій знайдено 568 динамітових паличок і 584 детонаційних капсуль.

Після атентату на головнокомандувача армії в Чіле проголошено вийнятковий стан

Сантіяґо, Чіле. — Невідомий спричинник виконав у четвер 22 жовтня ц. р. револьверовий атентант на головнокомандувача чілійської армії генерала Рене Шнайдера Шеро. Важко пораненого генерала перевезено до шпиталю. На вістку про атентант очолюваний президентом Едуардом Фреєм Монтальво уряд Чіле проголосив вийнятковий стан по цілій країні. В столиці Чіле Сантіяго започатковано зусильні розшуки за атентатником і його евентуальними спільниками. Усі збройні сили в столиці — поліцію і військо в кількості яких 70 000 вояків і поліцистів — поставлено в стан поготівля. У зв'язку з проголошенням вийняткового стану уведено цензуру преси і публічних виступів, як також заборону виходу на вулиці столиці від півночі до 6-ої години ранку. Відбувся атентат на ген. Шнайдера на 48 годин перед сесією чілійського парляменту, під час якої має бути переведене голосування над вибором д-ра Сальвадора Алленде, марксиста, на президента Чіле. Участь в слідстві в справі атентату крім урядових чинників беруть також призначені д-ром Алленде деякі із майбутніх членів його уряду і керівники служби безпеки. Поранений генерал Шнайдер перебув у шпиталі операцію і видужує після рани. Як шеф армії, він займав невтральну позицію в справі вибору д-ра Алленде на президента під час виборів у дні 4 вересня ц. р., коли Алленде переміг ставленика правих кіл Хорхе Аллєссадрі Родріґеза. Остаточне обрання д-ра Алленде на президента Чіле під час голосування у парляменті запевнене, бо його крім лівих партій. Алленде підтримують також посли з інших партій, зокрема із провідної тепер в уряді християнсько-демократичної партії.

ВИСТАВКА ДЕРЕВОРІЗІВ ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО ПРОДОВЖЕНА

Бруклин, Ню Йорк. — Виставка дереворізів, рисунків й олійних праць Якова Гніздовського, яка відбувається у мистецькій ґалерії Інституту Платт у Бруклині і мала закінчитися в п'ятницю 23 жовтня ц. р. продовжена на чотири дні, від понеділка 26 жовтня до четверга 29 жовтня. Відвідувати виставку можна у згадані дні від години 9-ої ранку до 5-ої по полудні.

Ніксон і Громико перевели дві і півгодинну нараду в Білому Домі

Вашингтон. — В четвер 22 жовтня президент Ніксон прийняв у Білому Домі совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика і розмовляв з ним дві і пів години. Після 15-тихвилинної розмови між ними без свідків, в дальшій нараді взяли участь державний секретар Вілліям Роджерс і спеціяльний дорадник Президента Генрі Кіссінґер, а з совєтського боку амбасадор СССР у Вашинґтоні Анатолій Добринін. Хоча однаково Громико, як Добринін володіють англійською мовою, проте Громико перейшов на російську мову на діловій нараді, ото ж приявними були теж два перекладачі. Ні одна сторона не вийшла поза дуже загальникові фрази у з'ясовуванні пресі тієї наради, не назвавши навіть конкретно ні одної заторкуваної там справи. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер заявив журналістам, що „зустріч відбулася у приязній атмосфері" і що „припускається, що та зустріч буде корисною при покладенні основ для кращих взаємин між ЗСА і СССР". Так само Громико заявив, що його розмова з Ніксоном була „цікава" та що він сподівається, що вона матиме позитивне значення для розвитку і поправи американсько - совєтських взаємин". Газети твердять, що Ніксон заторкнув у своїй розмові з Громиком справи В'єтнаму, Близького Сходу, перегонів в атомовому зброєнні і Берліну. Однак Ніксон —твердять газети — буцім-то переконував Громика, що не варто старатися використовувати нагоди в будь-якому пункті ґльобу для отримування політичних користей, коли це відбувається із шкодою для американсько-совєтських взаємин, від яких залежить світовий мир. Однак найперші коментатори переконані, що ані у справі В'єтнаму, ані Близького Сходу Громико не поступився з становища, яке виключає тамошню інтервенцію Москви у мировому напрямку.

Паризька конференція про В'єтнам знову цілком невдачна

Париж. — В четвер 22-го жовтня ц. р. відбулося 89-те з черги засідання Паризької мирової конференції про В'єтнам, на якій речники північного В'єтнаму і В'єтконґу знову „рішуче, повно й категорично" відкинули останню мирову пропозицію президента Ніксона. Голова американської делеґації Дейвід Брус натаврував ставлення комуністами передумов до ділових переговорів про замирення і порівняв ту поведінку з продажем квитків для делеґатів до конференційної залі. Справа не рушила з мертвої точки.

На Генеральній Асамблеї ОН — ревія дальших промовців

Об'єднані Нації. — В четвер 22 жовтня промовляв в Генеральній Асамблеї ОН знову цілий ряд видатних закордонних державних мужів. Французький міністер закордонних справ Моріс Шуман підкреслив, що хоч добрі відносини між ЗСА і СССР потрібні для світового миру, проте той мир не залежить тільки від них. Президент Пакістану Яхія Хан нарікав на затяжну ворожнечу Пакістану з Індією та поручав прийняття Комуністичного Китаю до ОН. Промовляли також прем'єр Данії Гільмар Бавнсґаард, італійський міністер закордонних справ Альдо Моро, марокканський прем'єр д-р Ахмед Ляракі, прем'єр Ірляндії Джан Линч, філіппінський міністер закордонних справ Карльос Ромульо і різні африканські достойники.

Літак ЗСА залетів випадково до СССР з 2-ма генералами

Москва. — Совєтський Союз виявив, що невеличкий американський літак, летючи з Туреччини, порушив совєтський повітряний обшир та приземлився в Ленінакані, колишньому Александрополі у совєтській Вірменії, за 55 миль на північний схід від столиці Вірменії Еривані. Літак, за турецьким твердженням, був в дорозі від Ерзеруму у східній Туреччині, до Карсу, за яких 50 миль від совєтського кордону; під час лету зірвалася бур'я і спершу був острах, що літак розбився об скелю. У літаку були чотири особи, між ними два американські генерали — Едвард С. Д. Шеррер, голова американської військової місії в Туреччині, і Клод МекКворрі, обидва колишні ґрадуанти з Вест Пойнту. Пільотом був американський майор Джеймс Рассел, а летів із ними турецький полк. Севат Денлі. Совєтський комунікат ствердив, що всі пасажири літака цілі й здорові та що літак не пошкоджений. Тому, що в тому совєтському комунікаті не було ніяких лайок, то можна сподіватися, що Совєти признають, що той літак залетів на совєтську сторону випадково, і не будуть робити з цього приводу великого галасу. Але не виключено, що Совєти використають нагоду, щоб шантажувати Туреччину, ще гостріше вимагаючи видачі Совєтському Союзові двох литовців, які в минулому тижні схопили були совєтський пасажирський літак і залетіли ним до Туреччини ,вбивши під час стрілянини в літаку стюардесу і поранивши двох пільотів. Ті два литовці все ще знаходяться в турецькій в'язниці в Анкарі, дармащо нижчий суд визнав, що вони — політичні втікачі і виправдав їх.

БЕРНАДЕТ НА ВОЛІ

23-річна Бернадет Девлін, наймолодший член британської палати громад, вийшла на волю, пересидівши чотири місяці у в'язниці, на яку засудили були її за участь у бурхливих демонстраціях північно - ірляндських католиків. Два місяці в'язничної кари дарували їй за добру поведінку. Бернадет Девлін є в очах ірляндських католиків, які змагають до об'єднання північної британської і південної вільної частини Ірляндії, геройкою: її вже вдруге вибрали до британського парляменту

Листопадова академія в Ню Йорку відбудеться першого листопада

Ню Йорк. — Заходами Об'єднаних Американсько-Українських Орґанізацій, Відділ УККА, у неділю 1-го листопада о 6-й вечора відбудеться в залі Стайвесан гайскулу при 15-й вул., між 1 і 2 евнями, Листопадова Академія, здійснена переважно силами молоді. Після відкриття адв. Р. Гуглевичем, промовлятиме інж. І. Чума на тему 52-х роковин та ідеї Листопадового Чину. У мистецькій частині програми виступлять: оперова солістка Марта Кокольська, під акомпаніямент д-ра Ігоря Соневицького, пластуни Нюйоркської Станиці виконають монтаж - рецитацію з піснями „Листопадовий день", виступить хор Осередку СУМ у Ню Йорку „Жайворонки" під диригентурою інж. Р. Степаняка, акомпаніятор Т. Левицький. Крім цього, у вранішніх годинах у всіх українських Церквах відбудуться відповідні Богослуження, а в церкві св. Юра до Служби Божої о 12-й г. співатиме хор „Думка" та хор ім. Митрополита Андрея Шептицького. В повідомленні Комітету сказано, що заходом Об'єднання Вояків Українців у Америці, ОбВУА, того дня буде проведена збірка на „Дар українському інвалідові".

К. Сачко переобраний на голову Окружного Комітету Відділів УНС Піттсбургу

Карло Сачко

Піттсбурґ. — Минулої неділі, 18-го жовтня, тут в готелі Пік-Рузвелт відбулися загальні збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу міста Піттсбурґу й околиць, в результаті яких відомий союзовий діяч Карло Сачко був переобраний на голову цього Комітету на чергову каденцію. У зборах взяли участь представники дев'ятьох Відділів Округи. Наради відкрив, вітаючи приявних і, зокрема, заступницю головного предсідника пані Марію Душник та головного радного Андрія Джулу, голова Карло Сачко. Він також подав загальний огляд організаційного стану Округи, яка охоплює 21 Відділів та нараховує 3,600 членів. Найкращі успіхи в цьогорічній організаційній кампанії мали Відділи: 63 у Форд Ситі — секретар М. Турко, 53 у Піттсбурґу — секретар К. Сачко, 61 в Ембридж — секретар А. Джула, 96 у Піттсбурґу — секретар Н. Драпала та 481 у Карнеґі — секретар М. Сивий. Разом вони придбали 115 нових членів. Пані Душник говорила про загальний економічний стан та вартість життєвого забезпечення, інформувала про важливіші ухвали, що їх винесла остання Конвенція та закликали до ще більш наполегливої організаційної праці. А. Джула інформував про справу будови хмаросягу УНСоюзу в Джерзі Сиnear та вияснив ряд інших актуальних проблем. Після дебат обрано нову управу Комітету в такому складі: Карло Сачко — голова, Володимир Рефт — заступник голови, Петро Кочірка — секретар, Михайло Гладьо — скарбник, С. Прокопович, І. Левицький та М. Куць — контролери, а І. Антушак, М. Драпала, М. Сивий та М. Фицик — члени Управи.

Колишні учителі і учні гімназій в Зальцбурґу відбули з'їзд

Союзівка, Керґонксон. (М. Т.) — Минулої суботи і неділі, 17 і 18 жовтня, на цій оселі Українського Народного Союзу відбувся вже третій з черги з'їзд колишніх учителів і учнів української ґімназії в Зальцбурґу.

У з'їзді взяло участь 70 зареєстрованих учасників, що із них деякі приїхали з Едмонтону, Альберти, Арізони, Каліфорнії, Торонта, а навіть Венесуелі. Із колишніх професорів гімназії прибули на з'їзд. о. Ю. Гнатишак, дир. П. Бабяк, П. Міхняк, Ю. Каменецький, Т. Ростковин, І. Олексишин, пані М. Байлова, Микитей, А. Лапичак і вдови по директорах п. О. Калина і п. І. Кокольська. В програмі з'їзду, крім бенкету й забави, була нарада, у висліді якої вирішено скликати наступний з'їзд за 3 роки, у другій половині вересня 1973 року, на союзівці, та видати Альманах Зальцбурзької Гімназії, матеріяли до якого збирає і підготовляє дир. Бабяк. Вибрано новий Організаційний Комітет бувших учнів, до якого війшли: Любомир Курилко, Ярослав Криштальський, Ірина Лапичак. Учасники з'їзду зібрали на видання Альманаху 1,125.00 дол. й здеклярували 3,350.00 дол. Збірка фондів на Альманах продовжується.

Д-р І. Новосівський доповідав в НТШ про ставлення през. Вільсона до України

Історична Комісія НТШ і Т-во Правників-Українців в ЗСА влаштували в домі НТШ в Ню Йорку 10 жовтня 1970 р. чергову наукову конференцію, які відкрив д-р Б. Дзерович. З черги д-р І. Новосівський виголосив доповідь на тему „Українська національна революція і наставлення до неї Вільсона". На канві подій, що проходили в рр. 1918-19 в Україні, прелеґент описав ролю през. Вудро Вільсона, як одного з членів Ради Чотирьох, його клич самоозначення народів та його 14 точок світового миру. В мирових переговорах Вільсон обстоював збереження інтеґральности Росії і був неґативно наставлений до українського питання і виділення України як суверенної держави. В дальшому перебігу мирових переговорів Найвища Рада мирової конференції в Парижі станула 26 березня 1919 р. на неподільності Росії, вважаючи українське питання внутрішньою її справою. Дня 25 червня того ж року Найвища Рада уповажнила Польщу зайняти Східню Галичину і вжити до цього армію Галлєра.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВКА В „БЕРКЛИС-БАНКУ"

Ню Йорк. — Управителі банку „Берклис" надали місце для індивідуальної виставки п. Тараса Шумиловича, яка триватиме від 26-го жовтня до 2-го листопада, від понеділка до п'ятниці, в годинах від 9-ої ранку до 3-ої, коли той банк відчинений. Виставлено разом 25 творів. Банк міститься при 300 Парк евню в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Заслужений ювілей

Цісї суботи і неділі, 24 і 25-го жовтня, Український Конгресовий Комітет Америки відзначає своє 30-річчя окремими імпрезами у Філядельфії: Днем українського спортовця і Фестивалем української пісні і танку в суботу та Ювілейним бенкетом у неділю.

Тридцять років існування і праці одної чи другої установи не належать до таких круглих дат, як 25, 50 чи 75 і 100-річчя, але цих 30 років в існуванні і праці можна справді вважати за ювілейні і треба відзначити їх відповідними імпрезами та збільшеною активністю і, головно збільшеною жертвенністю громадянства на цілі УККА.

У трудних і дуже скомплікованих обставинах був створений УККА, ця центральна політична і громадська репрезентація українців в Америці, перемник і продовжувач свого попередника — Об'єднання Українських Організацій Злучених Держав, що виконувало ці функції від 1922-го року. В тому бо часі, як УККА створено, світ переживав чи не найбільшу кризу в своїй історії, що розпалила другу світову війну. Українська справа, справа визволення України, що найбільше лежала в тому часі на серці українців Америки, як лежить вона і сьогодні, була між большевицьким молотом і нацистичним ковадлом із здезорієнтованим і до цієї справи байдужим західньоальянтським табором. Використовуючи коньюнктуру, большевицька пропаганда, при найактивнішій допомозі своєї підривної п'ятої колони в Америці, робила все можливе, щоб скомпромітувати українців та погребати справу українського визволення. І власне в тому страшному часі та скомплікованих обставинах українці в Америці мали відвагу і мудрість сторити свою центральну репрезентацію — УККА для „піддержки мирових зусиль Америки та визвольних змагань України".

Ця визначена тоді мета могла бути подиктована коньюнктурою, коли мова про мир, і потребою, коли мова про українські змагання. Але сьогодні, з перспективи 30 років часу, ми бачимо і переконуємось, що навряд чи можна б встановити кращу і у будь-якому часі та в будь-яких обставинах правильнішу засаду і мету. Не може бути і не буде миру ані для Америки, ані для світу, як довго Україна та інші нації перебувають в неволі.

Повних 30 років працює УККА для цієї подвійної, але тісно між собою пов'язаної мети, здобувши собі цим найвищі признання, як одна з найбільш відповідальних і найбільш активних патріотичних американських установ.

Українці в Америці мають всі причини пишатися працею і досягненнями свого УККА. Очевидно, що були й недомагання, були помилки, але вони тільки людські і самозрозумілі в такій установі, і вони в нічому не поменшують і навіть не притемнюють тих — сміливо можна сказати — безприкладних успіхів, що їх мав УККА у своїй праці і своїх багатьох акціях.

Гостра виборча кампанія

За кругло 10 днів перед виборами загострилася агітаційна кампанія самих кандидатів і їхніх прихильників. У ту кампанію несподівано включився сам президент Ніксон, який об'їздить різні стейти, виступаючи у користь республіканських кандидатів. Проте, в деяких випадках він переступив партійні межі, як ось, наприклад відмовився підтримати офіційного кандидата Республіканської партії на сенатора з Ню Йорку, Чарлза Гуделла, бо той виступав у Сенаті проти політики Президента. І, навпаки, Президент дав зрозуміти, що йому залежало б на виборі демократа з Вест Вірджінії Гаррі Бирда, який підтримував був становище Ніксона. Сам Ніксон підкреслив, що він агітує не за себе, а за світогляди, бо потребує підтримки в Конгресі.

Деякі коментатори знецінюють агітаційну кампанію президента Ніксона та віце - президента Спіра Егню в користь консервативних кандидатів, бо, мовляв, інколи така агітація більше шкодить, як помагає кандидатові. Але „Тайм" з 26 жовтня ц. р. звертає увагу на те, що власне гострі виступи Спіра Егню проти „радикальних лібералів" стали причиною того, що демократичний кандидат до Сенату з Іллиною, Адлі Стівенсон III, почав носити американський прапорець на сурдуті, — і що демократи Гюберт Гомфрі, Едвард Кеннеді й Едмунд Москі почали голосно таврувати порушування законів. Це, мовляв, доказ звороту „направо" в широких настроях в Америці. Наскільки правильна така діягноза — виявиться у вислідах виборів 3 листопада. Покищо ця загострена кампанія має той добрий наслідок, що дещо розбуркала сонний настрій і заглушила голос сірого обивателя, який виправдував свою апатію Соломоновим: „байдуже кого виберуть, і так ніщо не зміниться". Особливо нам, українцям, не вільно так розумувати.

ЧИ ВСТОЇТЬ УРЯД БРАНДТА?

Мюнхен. — Від жовтня 1969 р. в Західній Німеччині стоїть при владі коаліція двох партій: соціял - демократів і лібералів. Цей уряд поставив собі завдання зліквідувати наслідки другої світової війни, яку запалило шаленство Гітлера. Для цього уряд Брандта вступив у переговори з східніми сусідами Німецької Федеративної Республіки (Польщею та комуністичною Німеччиною Ульбрихта) і з „старшою сестрою" цих сателітів — Москвою. Договір з СССР уже підписано, але парлямент Західньої Німеччини цього договору ще не затвердив, бо не закінчено переговорів про правне положення Західнього Берліну, який лежить на „чужій території" — комуністичної держави Ульбрихта і має політичний та господарський зв'язок з Німецькою Федеративною Республікою.

На початку листопада міністер закордонних справ Шеель має виїхати в Варшаву, щоб закінчити переговори про нормалізацію взаємин між Польщею та Західньою Німеччиною. Далі стоїть на черзі впорядкування відносин Західньої Німеччини з Чехо - Словаччиною.

Ці справи викликали в Західній Німеччині широку дискусію. Адже німецький уряд і парлямент мусіли б визнати непорушними кордони, створені наслідком другої світової війни, і помиритися з фактом „другої Німеччини", комуністичної республіки, „суверенність" якої стережуть 20 совєтських дивізій. Західня Німеччина, щоб дійти до згоди з своїми східніми сусідами, повинна „забути" про долю своїх громадян, що були переселені з колишніх німецьких територій на сході: Прусії, Шлезьку, Судет і т. д. Ті землі належать тепер до Росії, Польщі й Чехії і заселені не - німецькою людністю.

Не диво, що недобровільні переселенці в Західню Німеччину протестують проти того, щоб не буде повороту в країни, де жили вони і їхні предки. Але історія й політика не знають сентиментів: уряд Брандта вважає, що в інтересі німецького народу забути фантастичні мрії про відновлення Німеччини в кордонах 1937 року, що треба сказати народові правду: що з воза впало, те пропало...

Немає сумніву, що опозиційна фракція в боннському парляменті розуміє необхідність ліквідації наслідків війни через порозуміння з східніми сусідами, бо це дало б Західній Німеччині політичні й торговельні вигоди. Але опозиційні демо-суспільно - християнські партії хочуть „підкопати ґрунт" під урядом Брандта і гостро критикують політику уряду в парляменті та в пресі. На боці опозиції стоїть пресовий магнат Аксель Шпрінґер з газетами, що їх читають мільйони німців.

Шириться пропаганда, мовляв, уряд Брандта „розпродує" німецькі території, і мобілізується настрої переселених в Західню Німеччину німців зі сходу. Свої атаки звертає опозиція особливо проти міністра Шееля, ліберала, якому пророкують противники коаліційного уряду Брандта руїну Ліберальної партії в дальших виборах. Німецька Ліберальна партія переживає таку драму, як Ліберальна партія в Англії: з кожними виборами ліберали слабнуть і число їх послів у парляменті зменшується. Зі страху втратити політичну кар'єру, три ліберальні посли цими днями перейшли у парляменті до фракції християнських демократів. Через те уряд Брандта має в парляменті всього 6 голосів більшости супроти сильної опозиції.

В листопаді мають відбутися вибори до крайового сойму - ляндтаґу в провінції Гессен. Дехто запевняє, що в тих виборах ліберали не здобудуть 5 відсотків голосів і тому не матимуть представників у соймі. Тоді, — каже дехто, — між лібералами постане паніка й розтіч: будуть думати, що це наслідок коаліції з соціял - демократами, а тому ліберали вийдуть з уряду! Тоді довелось би влаштувати нові вибори до парляменту.

Брандт у заяві на засіданні проводу своєї партії перестерігає громадян, що є позапарляментарні групи, які хочуть розбити коаліційний уряд через натиск на партію лібералів. Але Брандт уважає, що Ліберальна партія зостанеться й надалі в коаліційному уряді. Приклад уряду Вільсона в Англії, що мав до 1966 р. в парляменті всього лише 4 голоси більшости, показує, що й цього вистачає, щоб державна машина „не заржавіла". З 6-ма голосами більшости може також діяти уряд Брандта.

Перед опозиційними партіями стоїть велика спокуса — зліквідувати уряд Брандта. Але є теж острах, зокрема перед міжнародною політичною опінією. Повалення уряду Брандта з протесту проти його політики, що визнає факти, створені поразкою плянів Гітлера, уважали б на Заході й на Сході ознакою відродження націоналізму в Німеччині. Відомо, що західні союзники Німецької Федеративної Республіки вважають, що німці мусять визнати втрату своїх територій на сході.

Само собою, прихід нового уряду в Західній Німеччині на місце теперішнього використала б комуністична пропаганда дуже широко в поході проти німецьких „реваншистів". Фактично ж Західня Німеччина, як член НАТО, не може зробити найменшого кроку в справах стратегії проти волі своїх союзників. І найзавзятіший противник теперішнього уряду — голова Баварської Християнсько - Суспільної партії Ф. Й. Штраус казав не раз, що атомова війна принесла б загибель Німеччині.

Листопад покаже, куди поведе Західню Німеччину боротьба між партіями уряду та опозиції.

П. А.

Віра Дорожинська

В ДОПОМОГУ МОЛОДІ

У вересні з багатьох теплих родинних гнізд відлетіла на студії до високих шкіл обростаюча в пір'ячко молодь. Колись вдома вважали у нас, що найкращим університетом є той, що знаходиться якнайдалі. Тепер так само думають наші діти.

Безтурботні, задивлені в майбутнє покидають вони рідну хату, засмучених матір та потішаючого її батька, — мовляв, він у такому віці переходив кордони, перепачковував заборонену літературу і взагалі був героєм.

Правда, але тоді були інші часи, інше оточення, не було наркотиків, вільного кохання, жорстокої боротьби кольорів, впливів московського та китайського комунізму; не було ґротескових відбитків нігілізму минулого сторіччя у вигляді брудних, волохатих створінь, які хочуть зруйнувати всі культурні й технічні надбання людства, не дбаючи про те, що ж виросте на руїнах.

Помити людину, обстригти довге волосся на її голові не потребує багато часу, основне те, що та як глибоко заролось у тій голові. Молодь 18-20 років, особливо студіююча, завжди шукала й шукатиме чогось нового в житті. Якраз до неї найчастіше підбираються проповідники комунізму, перекрученого нігілізму, шукачі „забуття" у вживанні наркотиків та пророки ідеї повернення до старих „національних" богів.

До нас, українців, ця ідея приходила декілька разів, а спеціяльно від німців по першій світовій війні. Дехто з німців шукав виходу зі скрутного становища своєї країни в поверненні до бога Одина, що за леґендою допоміг їм перемогти римлян. Ідея бога Одина до німців не прищепилась, і вони залишились християнами.

В часи нашої молодости українські родини дотримувалися традицій. На думку приходить вираз славного жидівського письменника Шолом Алейхема в творі „П'ятеро дочок", що з великим успіхом, під назвою „Скрипаль на даху" декілька років виставляється на Бродвеї. В тому творі Шолом Алейхем пише: „Ми, жиди, зберігаємось в цьому жорстокому світі, балянсуючи, немов отой скрипаль, завдяки дотримуванню наших жидівських традицій..."

Українці на чужині також всіма силами намагаються зберегти свої традиції. Поки діти вдома, вони розмовляють українською мовою, мають українське товариство, рідну церкву. Різдво, Великдень, іменини святкуються з більшою чи меншою пишністю, але традиційно.

З приходом Різдва маленький Петрусь, сидячи у високому кріселку, дістає до кашки декілька зерняток маку — свою кутю і, не розуміючи чому, сміється, тішиться вогниками на ялинці, радіє співами колядок. З цього часу, аж до від'їзду до школи він святкує Різдво, ходить з колядою, фарбує крашанки, з широко розкритими очима опівночі на Великдень слухає могутнє „Христос Воскрес!"

Українці - католики розділені на дві групи: одна святкує „латинські" свята, друга дотримується „старокрайового" стилю. Студенти після зимових вакацій мусять являтися до своїх шкіл якраз напередодні нашого Свят - Вечора. Уявімо, як почуває себе мати та й вся родина, сідаючи за Святу Вечерю, коли одно з дітей відсутнє, і невідомо, що робить в чужому місті. Можливо, тужачи за родиною якраз у цей вечір Народження Спасителя, щоб якось забутися, йде з безвірними товаришами на гулянку, пиятику чи так рясно посіяні фільми з відзнакою „X".

Молодь поволі відривається від традиційного родинного життя, нав'язує нові, часом небезпечні приятельства. Чи можна цьому запобігти? Здається, що так.

Наші освічені козаки, відпроваджуючи зі своїх хуторів синів в науку до міста, відсилали листи до когось із приятелів з проханням час від часу запросити чи самому відвідати „скубея", а до священика, щоб і він не поминув хлопця своїми наставленнями.

В Америці в багатьох університетських містах є українські церкви з сестрицтвом та братством. Чому б нам не відновити прадідівські звичаї та, відпроваджуючи сина в далеку дорогу, не попрохати настоятеля відповідної церкви заопікуватись дитиною? При цьому, без сумніву, потрібно вислати певну пожертву на церкву. Сестрицтво чи й родина священика завждимають можливість запросити декілька студентів на Святий Вечір та Великоднє Розговіння.

Молодь, якою опікується рідна церква, напевно не піде в життя сковзькими стежками. Маємо священиків-місіонерів, що їдуть у глибокі джунглі Африки, Південної Америки для навернення дикунів до християнства. Деяка частина студентів чи тих, що називають себе студентами, створила в храмах науки найдикіші джунглі. Там потрібні священики - місіонери для ратування наших дітей.

Ніхто не потребує так багато добре освічених священиків, як сучасна молодь. Якщо наші священики, немов справжні місіонери, не чекаючи, щоб молодь прийшла до них, самі підуть до неї, зацікавляться її життям, проблемами, зуміють вести переконливі дискусії з нею ми, українці, будемо певні, що наші діти не заразяться надзвичайно небезпечними для нації „недугами" модерного молодечого віку, що надзвичайно швидко поширюються.

На закінчення згадаємо леґенду про двох господарів, що будували хати. Один, ледаченький, збудував на піску. Легше було йому забивати стовпи, і праця йшла скоро. Другий в тяжкому труді спорудив свою господу на скелі. Прийшла негода, вітри, дощі. Хата, збудована на піску, розлізлась, а збудована на скелі стояла твердо, непорушно. Тією скелею є християнство, на засадах якого батьки з допомогою священиків мусять виховувати молодь, а тим самим зберігати її морально, фізично, здоровою, чесною, відповідальною.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ЧОРТИКИ" НЕ ПЕРЕВОДЯТЬСЯ

У „Свободі" з 14 жовтня цього року (ч. 186) появилася на 4-ій сторінці статтядопис під заголовком „Відбувся Собор УЄО. При кінці цього допису є згадка про те, що я брав участь у концерті під кінець Собору. Але ця згадка подана так поплутано, а речення зформульовано так нефортунно (не знати, де початок речення, бо воно сполучене без зв'язку з попереднім), що читача бере досада. Редактор хотів певно скоротити кінець допису й на скору руку допустився такого „зредаґування". Або може складач, як це часто трапляється у „Свободі", недописав. Мимоволі насувається питання: як коректор може допуститися до таких речей?

До того всього мене названо... композитором, а я тим часом є лише молодим піяністом. Здається, що ніяке кропило не зможе усунути „чортиків" зі сторінок заслуженого нашого щоденника — „Свободи", коли панове редактори, коректори й складачі не доложать старань зі свого боку. А проте, немає зла, щоб не вийшло на добре. Може редактор чи складач назвали мене композитором у щасливу годину, і це, як добрий омен, знайде колись у майбутньому своє щасливе виповнення? Все ж таки покищо я не заслуговую на титул композитора. Якщо хтось з моїх музичних колеґ чи педагогів зомліє на ту вістку, то Шановна редакція „Свободи" поносить відповідальність за це й можливо мусітиме платити кошти їхнього лікування.

Прошу ввічливо надрукувати моє спростування в цілості, тим разом уже без друкарських „чортиків" у рубриці „Голос читачів", за що наперед дякую.

Святослав Домбровський
Ню Йорк

„ДЕЛЕҐАЦІЯ УССР" НА СЕСІЮ ЮНЕСКО

Київська преса повідомила про „склад делеґації УССР на Сесію ЮНЕСКО до Парижу". Делеґацію очолює „міністер культури УССР, голова Комісії УССР у справах ЮНЕСКО Р. Бабійчук", до неї входять також Л. Чередниченко, проф. Б. Кобзар, письменник В. Скобко та А. Озадовський, як „відповідальний секретар Комісії УССР у справах ЮНЕСКО". У Парижі відбувається 16-та з черги конференція Організації Об'єднаних Націй в справах освіти, науки і культури, ЮНЕСКО. Перед її початком голова ЮНЕСКО літав до Москви.

З НАШИХ БУДНІВ

НАШ СВІТИК

Рацію мав дорогий наш друг, Івась Смолій з Ютіки, закликаючи в „Свободі" земляків любезних, щоб не розмінювались на дрібну монету та й не замикалися в своїх тісних, реґіональних „світиках", тому, мовляв, що „у всенаціональному маштабі реґіональний рух виявився явищем дрібним, провінційним". Автор тривожить свою душу маривом реґіональної війни, що готова спалахнути між закукуріченими земляками за те, хто правдивий, „уроджений" гуцул, а хто „погуцулив си", хто стопроцентовий бойко з Синевідська, а хто, — як пан доктор Падох, — побойчився", і так далі.

А це, між іншим, доволі складна проблема „опреділити" себе, — як колись писали, — реґіонально, пристати до того чи іншого землячтва. Є, правда, серед нас такі яскраві постаті, як інж. Мирон Лепкалюк, в котрого гуцульстві ніхто не сумнівається, бо він родом з серця Гуцулії, тобто з Жаб'я, і ще нині, на еміґрації, з великим апетитом споживає бриндзю, а його прапрадід був першим гуцульським послом до віденського парляменту!.. А вже з нашим славетним мистцем, Михайлом Морозом, справа трошки комплікується... Увесь народ і вся еміґрація знає його, як співця Гуцульщини в кольорах, що він навіть у Кетскильських горах малює свій улюблений Космач, алеж ніде правди не заховаєш, що Михайло Мороз народився в селі Пліхові, над Золотою Липою, а на відпусти ходив до Краснопущі, і славна Бережанщина має на нього принаймні таке саме право (і претенсії), як не менше славна Гуцулія.

А, власне, наші реґіональники, це щось таке, як, прости Господи, масони: вміють вилускати з гущі народної самих видатних, значущих громадян і запрягти їх до реґіонального воза! Як ти, скажемо, доктор і можеш потрясти кишенею, — давай на реґіональний збірник. Як ти письменник, журналіст, — сідай та пиши історію повіту, возвеличуй всіх повітових героїв і патріотів, а коли ти маляр-тизла — намалюй задарма обкладинку до збірника і зроби заставки. Є серед нашої газетярської братії вибранці долі, які мають особливе щастя бути активними майже в усіх, на терені Америки, реґіональних комітетах. І до них належить ред. Іван Дурбак, якого „Лис Микита" охрестив із цього приводу „реґіональним Іваном"...

Я сам, шановні земляки, такого щастя не маю. Фактично, наш Бібрецький повіт ще далі знаходиться в стані жалоби, з того часу, як Н. С. Хрущов перезвав його на „Пустомытовский район". Тому я щиро вдячний добрим сусідам в Підгаєччини, що притулили мене, сироту, на своєму реґіональному з'їзді на оселі „Верховина", ба навіть допустили до слова під час бенкету. Та це, мабуть, сталося завдяки протекції голови комітету, колеґи Яр. Пастущенка, з яким ми колись у Львові робили на одного пана (видавця Івана Тиктора). Та тепер, ось, Пастущенка не вибрали головою, і хто його знає, як буде з черговим, підгаєцьким з'їздом у Торонті, — притулять мене чи не притулять?..

Ікер

Валентин Шагай

„ЖИДІВСЬКА ПОВІСТЬ"

(1)

Книжка під цим заголовком появилась у Тель-Авіві, в Ізраїлі, російською мовою. Автор, Юлій Марголін, починає своє оповідання описом, як до Гайфи причалив корабель „Неґба" і виладував олив'яну скриню-труну. Коли труна опустилася на землю, їй віддали шану британський та італійський прапори і салютувала портова поліція. Скриню прикрили жидівським національним прапором, квітами й вінками, підняли на вантажне авто-катафальк. Труна прибула здалека. Шість років лежала вона в Італії, в землі.

При в'їзді до оселі Нехат-Жаботинський супровідники вийшли з авта й пішки рушили в оселю. Заночували у великій залі з голими стінами, на одній з яких висів портрет Жаботинського. Наступного дня привезли труну до Тель-Авіву. Всі вже знали, хто це такий у ній.

Будинки на вулицях Тель-Авіву були обліплені плякатами, які сповіщали, що „ґундар арісль" (офіцер головного штабу терористичної організації „Бетар") згинув, розносячи вістку між розсіяними по світі жидами, що в Ізраїлі вибухло повстання проти Англії. Тепер, на шостому році незалежности Ізраїлю, вернувся він на батьківщину, до міста, вулицями якого ходив незнаний. Йому віддають честь як одному із засновників цієї терористичної організації.

Похоронний похід ішов на цвинтар. Ішла в ньому теж старенька мати, піддержувана під руки з обох боків. Для неї її син був не „ґундар арісль", а маленький хлопчик Сролик, що так скоро виріс і — згинув.

Сролик (Ізраїль Епштайн) народився у Вильні, в „черті оседлості" 25-го липня 1914 року, себто за три дні перед вибухом першої світової війни. Не було йому ще й півтора року, як з наказу царської влади після перших поразок російської армії у війні з німцями жидів виселено з прифронтової зони. Сролик опинився з батьками в Україні, в містечку Конотопі.

Було йому три роки, коли вибухла революція, а вісім, коли вернувся у Вильно. Автор пише, що „час між 1917-им 1922-им роком, проведений в Україні, був страшним часом громадянської війни, провалу старого порядку й частої зміни влади. Містечко переходило з рук до рук, господарили в ньому навперемін німці й петлюрівці, денікінці й большевики. Криваві жидівські погроми в Україні перевищували всі нещастя царської війни. Більше кривавих часів не знала історія жидівського народу від часів Богдана Хмельницького й до приходу Гітлера. Число жертв погромів нараховують на двісті тисяч, а ще сотні тисяч погинули наслідком пошестей і голоду.

„Кінець громадянської війни не приніс полегші: улітку 1920-го року щез хліб в Україні. Селяни стали різати худобу, бо не було чим її годувати. На базарі в Конотопі м'ясо подешевшало, але хліба до м'яса годі було дістати. Сролик не знав, що ця надмірність м'яса при браку хліба означала наближення жахливого голоду, від якого померли в совєтській країні мільйони людей. Але в той час Сролик був уже поза межами голоду, у Вильні".

Восьмилітній хлопчик побачив, що там, де нема червоних прапорів, революції, — є доволі білого хліба і дров, щоб у хаті було тепло, є багато товарів у крамницях, у яких торгували жиди. Але одного разу побачив також, як на виленській вулиці польський вояк бив по лиці старенького жида — і зрозумів, що й по цій стороні нема для дітей його народу безпеки, нема батьківщини, свободи.

Вильно звали Єрусалимом Півночі. Сролик прожив у Вильні шістнадцять років із своїх тридцяти двох. Тут він дозрів і пройнявся духом цього старого міста, яке було тлом його бурхливої і бунтівничої молодости. У Вильні жиди жили на перехресті кількох культур, але ніхто з них не зденаціоналізувався. Серед поляків, литовців і росіян вони почували себе незалежними, міцно трималися своєї віри і жили своїм життям.

У цьому місті було 333 жиди, що знали напам'ять увесь Талмуд і Шас (коментарі до Талмуду). Цифру 333 звуть у гебрейській мові „шелеґ", а „шелеґ" значить також „сніг". Один із рабінів (у Вильні було їх п'ятдесят) пригадав, що у „Книзі Йова" сказано: „Снігом покриється земля...", тому, мовляв, Вильно гідне зайняти місце у „Вааді" (раді) земель, бо воно Єрусалим Литви — а в Вильні перепадають великі сніги.

Далі автор розповідає, що двісті літ тому жив у Парижі польський магнат Потоцький. Старий жид виявив Потоцькому, що він жидівського роду. Потоцький прийняв віру предків і вернувся у Вильно. Жив у біді. Родина покарала його вогнем. Вербу, що її жиди посадили на гробі Потоцького — Гер Цедекака, поляки зрубали.

Вильно прославляв жидівський поет Кульбака у своїх віршах, писаних діялектом „їдіш". Кульбака поїхав до Москви, яка здавалася йому Новим Єрусалимом - і загинув у сталінському концентраційному таборі. Твори його заборонені в СССР.

Юнак Сролик вибрав іншу дорогу. З литовського переїхав до справжнього Єрусалиму і — теж загинув. Але його життя було інакше й інакша була його смерть.

Якось в суботу, влітку 1926 року Сролик вернувся додому із закривавленим обличчям. На запит матері пояснив, що з приятелями обороняв честь Ізраїлю, коли хлопці кинулися на них з криком: „Гей, ви, жиденята!" Приятелі стали втікати, але Сролик зупинив їх і звелів відбиватися. Мама бідкалась, а батько сказав: „Він не дасть ображати себе".

Прийшов час, коли Сролика посадили у сани і завезли до конотіпського хайдеру. Кілька літ опісля вчився він у „єшіві" (богословській школі), бо хотів стати „меламедом" (рабіном) в Ізраїлі. Мати не хотіла й чути про це. Пізніше вчився в „польській" гімназії. Насправді була це жидівська гімназія, поляків у ній не було, але викладова мова була польська.

1933-ій рік, коли Сролик скінчив гімназію, це був рік приходу Гітлера до влади. Тепер мав він студіювати в університеті в Польщі або за кордоном. В польському університеті ім. Степана Баторія він не захотів учитися, бо той університет, як і всі університети в Польщі, був розсадником антисемітизму. Шкільний рік починався там погромом жидівських студентів. В університетах появилися окремі лавки-ґето для жидів, бо польські студенти відмовлялись сідати разом із жидівськими. Внаслідок всього цього Сролик став сіоністом-революціонером.

(Далі буде).

ДО ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ УВУ

Закінчуючи свою офіційну поїздку по Канаді і ЗСА, ректор УВУ проф. д-р Володимир Янів доповідав 26-го вересня в НТШA про творчість В. Симоненка. Після доповіді відбулася зустріч ректора з ініціятивною групою алюмнів і прихильників УВУ в Ню Йорку та управою того ж товариства на стейт Ню Джерзі.

Ректора і присутніх представників із Ню Джерзі привітав голова ініціятивного комітету на Ню Йорк.

Ректор Янів поінформував про перебіг і висліди своєї поїздки, про працю вже існуючих осередків алюмнів і прихильників УВУ та заснування нових. Ректор зокрема зупинився на загрозливій політичній ситуації для УВУ, як витворилася у висліді останнього німецького договору. Відрадним явищем у тій політичній метушні є те, що професори німецьких університетів виділені міністерством освіти ствердили позитивний рівень УВУ і одночасно пропонують німецькому урядові, щоб фінансово піддержав УВУ.

Ствердженo, що саме існування УВУ у своє золоте 50-ти ліття, як ніколи перед тим у висліді так званого зближення та домагань Москви є загрожене. Тому УВУ більше, як попередньо, буде потребувати всесторонньої і моральної і матеріяльної підтримки усього українського зорганізованого громадянства в діяспорі.

Докладніше обговорено підготову ювілейних святкувань 50-тиріччя. Святкування на терені ЗСА і Канади почнуться вже 27-го січня 1971 р. доповіддю ректора УВУ, яка відбудеться під патронатом українських наукових установ для громадянства в Ню Йорку. В Чикаго вже зарезервовано спеціяльно тиждень від 1-7-го лютого 1971 р. для відповідних святкувань. Дальші святкування відбудуться у Вінніпегу, Торонті, Оттаві, і в західній Канаді, і згодом знову на терені ЗСА.

У святкуваннях крім офіційних бенкетів, мистецьких виступів, доповідей, буде звернено головну увагу на спільне влаштовування панелів та дискусійних вечорів із українськими студентами. В тому аспекті й управа ЦЕСУС під проводом Романишина рішила своє 50-тиліття відсвяткувати спільно із УВУ у формі студійного тижня при УВУ.

Як завершення святкувань золотого ювілею УВУ на терені північної Америки підготовляється на місяць жовтень 1971 р. в Ню Йорку наукова конференція україністів Америки і Канади з участю кількох десятків молодих українських наукових сил. Доповіді виголошені чи прочитані у різних секціях конференції, будуть опубліковані у спеціяльнім збірнику, присвяченім золотому ювілеєві УВУ. Сама думка вшанувати золотий ювілей УВУ на терені північної Америки науковою конференцією виникла і була одобрена літом цього року в Мюнхені з ініціятиви професури і студентів з американського терену, між ними: проф. Я. Рудницький, проф. І. Бей, проф. В. Чопик, проф. А. Білецький, проф. П. Гой, проф. В. Лучків, проф. Е. Калюжний, проф. І. Овечко, д-р Е. Боб'як, пані А. Стебельська та інші. Для цієї справи покликано ініціятивний комітет. Загальні святкування УВУ в Ню Йорку і метрополії рішено робити разом з комітетом алюмнів і прихильників УВУ на стейт Ню Джерзі. Ініціятивна група в Ню Йорку відбула свої ширші сходини 10-го жовтня 1970 р., а основуючі збори товариства рішено відбути 31-го жовтня 70 р. в в Українському Пластовому Домі в Ню Йорку.

Петро Гой

Українська стаття в канадійській газеті

Монтреал. (н. н.). — Англомовна газета „Монтреал Стар" з 10 жовтня у своїй третій секції, під рубрикою „Новини й огляди" опублікувала на 35 сторінці статтю українського журналіста Романа Рахманного, який 11 років жив у Монтреалі, „Різноманітні канадійці". Статтю прикрашено портретом сенатора Павла Юзика, першого заступника Президента УНСоюзу на Канаду. В статті розповідається про давніх поселенців з України в Канаду, про спершу неприязне до них відношення та про сучасні успіхи українців, яких є півмільйона, особливо ж на Манітобщині, де українців є 115 тисяч душ і які „називають Манітобу своєю батьківщиною", але хочуть зберігати й плекати свою мову та культуру. Р. Рахманний наводить кілька прикладів, як канадійці українського походження здобували високі позиції та мають їх і тепер в Уряді Канади і у всіх ділянках канадійського життя.

ХОР „ЛУНА" ВИСТУПИТЬ В ЗСА

Відомий в Канаді мішаний хор „Луна" із Судбури, Онт. виступить з концертом в неділю 25-го жовтня ц. р. у Сиракюзах о год. 2-ій по пол., в Рочестері о год 7.30 вечора. Цей хор зорганізований при Осередку СУМ в Судбурах в 1964 р. В хорі співає 50 хористок і хористів і завдяки наполегливій праці і його талановитих працівників — диригента Івана Лева і піяністки Ірини Кузьмич, хор має за собою багато успішних концертів.

Іван Пиндус
секр. 39 Відд. УНС

35-ліття священства о. Миколи Федоровича в Монесен, Па.

В неділю 4-го жовтня ц. р. Українська Православна Парафія в Монесен, Па. відзначила 35-літній ювілей священства свого довголітнього настоятеля, о. Миколи Федоровича. Ювілейний комітет чимало натрудився, щоб святкування відбулося якнайкраще. На цей день приїхав з Бавид Бруку, Н. Дж. Впреосв. Архиєпископ Мстислав, в товаристві заступника Голови Консисторії, Впр. отця - протопресвітера Теодора Форостія, пароха Кліфтону, Н. Дж. Він і хресний батько сина о. Ювілята, Ореста, що цього року кінчає коледж.

о. Микола Федорович

В асисті духівництва Владика Мстислав відслужив св. Архиєрейську Службу Божу, під час якої, в імені Блаженнішого Митрополита Іоана — нагородив о. Ювілята митрою. Владика Мстислав у своєму слові з нагоди цього вивищення вичислив заслуги о. Ювілята для Бога й Церкви та побожного Українського Народу. За останніх 20 років, казав Архиєпископ, о. Федорович обдарував нашу Церкву поважним числом книжок та публікацій і то в обох мовах. Окрім того він сумлінно виконував свої парафіяльні обов'язки. Тому він, Владика, хоч хворий, з великою радістю спішив до Монесену, щоб обдарувати о. Ювілята високим церковним відзначенням.

Урочистий бенкет відбувся у відомому на всю Пітсбуржчину приміщенні Твин Ковчес, недалеко Тирнпайку, в якому взяли участь приблизно триста осіб. В цьому числі 12 священиків з дружинами та поважне число американських гостей. Всі з увагою вислухали промову Владики Мстислава на тему: упадок християнських ідеалів та патріотизму, зокрема на відтинку „революційної" молоді в ЗСА та в Канаді. Промову Владики перекладав американській публіці інж. Михайло Комічак, що цього року відзначує свій заслужений ювілей: 20-ліття громадської роботи у своїй Українській Радіовій Програмі.

Від Консисторії УПЦеркви вітав Ювілята о. протопресв. Т. Форостій, який теж представив зібраним його дружину, п-ні Стефанію та дочки Дарію і Ірину, студентки коледжу. Від священиків та громад Пітсбурзького Деканату склав теплий привіт митроф. прот. Андрій Бек, декан; від Об'єднання Сестрицтв Деканату вітала о. Федоровича голова Об'єднання, п-ні Анна Малюк з Пітсбургу. Визначних американських гостей представляв зібраним п. Андрій Крицький, місцевий парафіянин та касир повіту Вестмореленд, на терені якого лежить Монесен. Бенкетом проводив голова парафії та місцевий вчитель Гай-скулу, п. Андрій Солян. З-поміж телеграм та привітів слід згадати телеграму від Головного Уряду УНСоюзу (вся родина Ювілята є членами УНСоюзу). Сердешний привіт прислав Преосвященний Марко із Вашингтону. — Парафіяни обдарували Ювілята високомистецькою митрою, що її замовлено в Греції. Під кінець свої й чужі обдарували отця Миколу дарунками й відспівали йому грімке „Многая Літа".

С. М.

Літературний вечір Ганни Черінь у Міннеаполісі, Мінн.

Поетка була 12, вересня 1970, а організацією вечора занявся 32-ий Відділ ОДВУ з Б. О. Вечір відбувся у залі церкви св. Михаїла.

Відкрив його п. Каркоць, голова Відділу. Про творчість Черінь доповідав проф. Грановський. Ганну Черінь він уважає одною зі сильніших в ділянці сатирично-гумористичного жанру в нашій літературі. Відтак разказав про її літературно-творче зростання і підкреслив факт, що авторка як знавець — бібліотекар колекціонує україніку в бібліотеці університетській в Чикаго. В програмі були і 2 пісні до слів п. Черінь, які відспівала п. О. Бринь в супроводі музичнім пані К. Цареградської та діточі декламації. До оживлення програми не мало причинилися читачі творів авторки. Читали: пані Кушнір і Остапчук та панове: Писарський і Шайда. Цей рід погідного гумору і неколючої сатири сприймався, бо щиро і від серця засміятись не можна без причини.

Найбільше оплесків здобула сама авторка, бо і читає і виглядає гарно. В неї треба подивляти мовне багацтво, яке вона вміє заквітчати погідним гумором або навіяти тонами трагізму.

Має дещо з драматичних речей, а для дітей наших „Листування" та „Братіка й сестричку". Чим більше обдарований автор, тим і творчість його різноманітніша. Тепер авторка працює над віршованих романом „Слова". Це має бути щось велике і поважне, бо авторка вміє без труду переходити від легкого гумору в глиб душі і заторкнути її болючі струни.

Літературний вечір був успішний. Лубителі української літератури збагатили свої збірки творів літературних, а авторка своїм виступом прояснила наші сірі будні. Дякуємо і просимо нас не забувати!

Василь Пакуляк
представник ОПЛДМ, Міннеаполіс, Міннесота

З міста Керчі в Криму знято карантину

Київ. — У місті Керчі, Кримської области УССР дня 25 вересня було офіційно знято облоговий стан — відкликано карантину. Те ж саме проголошено і в російському місті Астрахані над Волгою, де були занотовані перші вияви епідемії холери. З нагоди відкликання карантини в Керчі, там відбулись „збори партійно-господарського активу, з широкою участю медичних працівників Керчі", писала „Радянська Україна" з 27 вересня. Сказано, що в Керчі були „випадки захворювання холерою", але тепер „хоробу повністю зліквідовано". На зборах у Керчі виступав міністер охорони здоров'я СССР Б. Петровський, в тім же числі газет надрукована інформація про отруйні гриби, як їх відріжняти від їстивних грибів, та що робити з отруєною людиною: рекомендується давати пити 3 - 4 склянки солоної води підряд, потім викликати блювання, і викликати негайно лікаря. Московська „Правда" також подавала інформації про отруйні гриби, а в числі з 25 вересня сповіщала про остаточну ліквідацію епідемії холери „в районі Астрахані".

В НЕДІЛЮ 25 ЖОВТНЯ ЗМІНА ЧАСУ

На тиждень перед „Галовіном", символізованим на цьому малюнку постаттю дівчини, сови й гарбуза, вночі з суботи 24 жовтня на неділю 25 жовтня буде переведена зміна часу із літнього на стандартний. Усі годинники будуть пересунені на одну годину взад.

Успіхи українського хеміка

Інженера Романа Герасимовича покликано на пост головного директора продукції великої пивоварні в Маямі, Флорида, що належить до фірми Національної Пивоварної Компанії (The National Brewing Company) з головним осідком в Балтіморі, Мериленд.

інж. Роман Герасимович

Інж. Роман Герасимович закінчив середню освіту у Львові (1943), а високу технічну на Католицькому Університеті в Лювені, Бельгія, де одержав ступінь магістра інженерної хемії в 1952 р. Переїхавши до ЗСА, інж. Герасимович працював найперше (1952-1955 рр.) у відомому консультантському бюро Валленштейн і Ко. у Ню Йорку, а з 1955 р. працює в Національній Пивоварній Компанії в Балтіморі, Мд., де впродовж останніх 14 років займав пост головного хеміка.

Новий пост. інж. Герасимовича (що носить офіційну назву Resident Brewmaster, Southern Div.) є відповідальним та значним авансом, бо пивоварня в Маямі є дуже великою і продукує 12,400,000 ґальонів пива річно. Взагалі Національна Пивоварна Компанія є 15-ою щодо величини у черзі біля 200 пивоварень, діючих у ЗСА.

Інж. Р. Герасимович є членом Американської Асоціяції Пивоварних Хеміків (American Society of Brewing Chemists), Асоціяції Майстрів Пивоварення Америки (Master Brewers Association of America) та Товариства Українських Інженерів Америки.

Ансамбль „Калина" в Чикаґо

Гуцульське Товариство „Чорногора" в Чикаґо вже від кількох років виявляє незвичайну діяльність, саме цього року, 10 жовтня влаштувало Веселий Гуцульський Вечір ансамблю „Калина". Характеристичне усім цим вечорам є те, що провідники товариств вишукують і заанґажовують найкращі мистецькі одиниці.

Спочатку на вечорі притрапилася неприємна несподіванка, бо не міг прибути письменник Микола Понеділок. Д-р Василь Стефурак відчитав листа від Миколи Понеділка і хоч це викликало багато розчарування, воно швидко пройшло, бо на сцену вмаршувала колона молодих леґіонів у барвистих гуцульських строях — танцювальна група ансамблю МУНО „Калина" з Торонта. Їхній бравурний, помистецьки виведений танок зразу приємно настроїв глядачів.

В другій точці програми виступали „торонтські гуцулки" під дириґентурою пані Гарасимчук. Вони проспівали пісні: „Де гори Карпати", „Понад Прутом моя Коломия", „Романку" та інші. На кінець знову на сцену прийшли танки і виступ мандолінової оркестри.

Увесь цей ансамбль складався виключно із студентської молоді. Їхнім хореографом є п. Семен Джуґан, а керівником дівочого хору і мандолінової оркестри — пані Параня Гарасимчук. Вони вклали багато зусиль, щоб їхні виконавці зуміли вдержати точки програми на високо-мистецькому рівні і принести глибоке естетичне вдоволення.

Тому треба віддати належне нашим провідникам „чикаґівських гуцулів", особливо д-рові Василеві Стефуракові, мгр. Миколі Домашевському, інж. Василині Куцинській, пп. Михайлові Марчукові, Михайлові Бойкові та багатьом іншим діяльним гуцулам. Вкладом своєї безустанної праці вони уможливили поставити імпрезу.

Бажаємо їм надалі вести цю корисну працю і цим самим утривалювати наші мистецькі надбання.

Ю. Степовий

В 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНЕ ЖИТТЯ
Дорогої і Незабутньої

св. п. Ірени Гнатів

на Українські Сироти складають:

Івась і Наталка Вовсуль, Дітройт	$20.00
Влодко і Оля Мартинюки, Чикаґо	25.00
Рональд і Оксана Marrese, Чикаґо	20.00
Наталка Папіж, Канада	20.00
Андрій і Люба Поліщуки, Канада	20.0
Богдан і Юніс Папіж, Канада	20.00
Роберт і Марія Лякгардт, Канада	20.00
Ярослав і Осипа Яворські, Нюарк	25.00
Василь і Слава Гнатові, Нюарк	25.00
Марія Підгородецька, Ню Йорк	30.00
Михайло й Соня Лебеді, Мейплевуд	20.00
Володимир і Зіона Мартинці, Ірвінґтон	10.00
Микола й Марія Семанишини, Мейплевуд	10.00
Іван і Галя Галії, Лівінґстон	10.00
Михайло і Емілія Цяпки, Ірвінґтон	10.00
Ярослав і Дора Раки, Мейплевуд	10.00
Еміліян і Марія Гельбіґи, Ірвінґтон	10.00
Нестор і Ірена Басяки, Мейплевуд	10.00
Лупацій і В. Коруд, Філядельфія	10.00
Соня Брук, Ірвінґтон	2.00
Разом:	$327.00

Виставка народного мистецтва в Міннеаполісі

Дня 4 жовтня ц. р. наш Відділ Союзу Українок улаштував в залі школи при церкві св. Константина Виставку народного мистецтва. На цій же виставці був відділ малярських праць проф. Петришака та покійного маляра Степана Луцика. Приємну несподіванку внесло те, що побіч образів сл. п. Степана Луцика було кілька образів молодого Юрія Луцика — його сина.

Виставка залишила приємне враження. На залі багато барвистих вишивок, гаптів, кераміки, різьби, килимів і ляльок зодягнених у народний одяг.

Мозаїка красок, переливи барв захоплювали глядача.

Експонати вишивок з околиць Чорногори і Закарпаття. Знаменитий добір експонатів, за їхнім розміщенням, та розподілом.

Присутніх — багато. В цьому маємо підтримку із сторони місцевого пароха о. шамб. Кнапа, в церкві — він кожночасно заохочує громадянство брати участь у виставці. Публіка ірзноманітна: старші, молодь і діти.

За незвичайно гарну виставку щира подяка всім паням із Союзу Українок від цілої громади.

Василь Пакуняк

Концерт Музичної Студії проф. Білогруда

Студенти нервово очікують початку концерту. Кожний востаннє дивиться в ноти й тихо шепоче молитву. Ще хвили, дві, і концерт розпічнеться, а з ним і довге очікування своєї черги, врешті сам виступ, а опісля остаточна полегша.

Так 20 червня ц. р., точно о годині 7-ій вечора, розпочався концерт музичної студії проф. Ігора Білогруда в Чикаґо. В гарній, з двома фортепіянами залі, у присутності батьків і гостей, відбувся дво-годинний концерт-попис учнів проф. Білогруда. Один по одному, або й неraз в двійку або в чвірку, виконували студенти призначений їм фортепіяновий твір.

В першій частинні програми виступали початкуючі студенти, деякі з них щойно на першому році. Слухачі мали нагоду прослухати твори відомих українських, як також і чужих композиторів: Косенка, Барвінського, Баха, Скарлатті, Ґріґа, Гурліта, Клементі, Шумана, й багатьох інших. Після короткої перерви розпочалася друга частина, в якій брали участь старші, вже більш заавансовані студенти. В ній виконано твори Ревуцького, Бетговена, Шопена, Ліста, Мендельзона, Дебюсі й інших. Тут треба підкреслити, що виступ кожного студента був старанно опрацьований і азуважувалось великий вклад праці студентів і професора в цій підготовці. Ті, що є сталими відвідувачами-слухачами концертів цієї студії, з подивом могли також помітити поступ у музичній техніці багатьох студентів.

Після закінчення програми, проф. Білогруд роздав нагороди тим учням, які в часі року виявилися найбільш пильними, працьовитими й талановитими. Нагороди одержали: Джанел О-Брайєн (учениця першого року), Лавра Білогруд, Андрій Кассараба, Рута Панчук і Марта Гарасовська. Відтак, проф. Білогруд роздав усім студентам річні свідоцтва.

Так після довгої підготовки, після багатьох проб і праці, відбувся 19-ий з черги річний попис-концерт музичної студії проф. Ігора Білогруда. Музична студія проф. Білогруда відома в цілому Чикаґо, а сам професор заслужений композитор і піяніст в сучасній українській музиці. Студія проф. Білогруда—яка знаходиться в Бервіні, біля Чикаґо, і в самому Чикаґо — вишколює студентів у фортепіяновому мистецтві, і рівночасно дає їм підстави із теорії й історії музики.

Цього року школа проф. Білогруда вступає на 20-ий рік свого існування. Це вже неабиякий шмат часу й вклад у культурний розвиток нашого суспільства. Це — гордість нашої громади, а заслуга в тому однієї одиниці. Тільки після довгої й тяжкої праці збирає господар плід своїх намагань. Після довгих літ навчання, з гордістю може глянути на безліч сердець, в яких защіпив він любов до музики.

І так, напередодні 20-тих „уродин" студії проф. Ігора Білогруда, всі учні цієї же школи вітають свого Професора, і бажають йому дальшої сили й витривалости до праці, висловлюючи йому щире спасибі.

Марта Гарасовська

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ХОЛЕРА В ТУРЕЧЧИНІ

Міські робітники дезинфекують басейни з водою в Істанбулі, щоб запобігти поширенню холери. Досі жертвами цієї епідемії було в Туреччині 50 осіб.

Вбивника п'ятьох осіб у Каліфорнії розшукують у Ню Йорку

Санта Круз, Каліф.— Гіппіси з місцевої „комуни" піддали поліції думку, що вбивником багатого лікаря Віктора Огти, трьох членів його родини та секретарки був один із гіппісів на прізвище Джон Фрезіср. Дистриктовий суддя Пітер Чанг повідомив, що Фрезісра розшукують поліція і Федеральне Бюро Інвестиґації, також у Ню Йорку, як обвинуваченого в душогубстві. Місцеві гіппіси схвильовані й перелякані тим убивством. Поліційні дослідження виявили, що обвинувачений Фрезіср жив із своєю дружиною кілька місяців у кабіні-халабуді поблизу будинку покійного лікаря, а за два дні перед вбивством подався геть, сказавши, що вже ніколи туди не повернеться. Допитувана в поліції дружина Фрезісра повідомила, що перед тим, як зникнути, її чоловік мав наладованого набоями револьвера. Він залишив їй своє право їзди автом і гаманця, сказавши, що він „більше ніколи цього не потребуватиме". Він покинув також пачку карт до гри, відомих під назвою „Тарот". На „рол-ройсі" вбитого лікаря поліція знайшла напис із такої карти. „Тарот" у минулому вважали за магічні карти, які можуть підказати майбутнє, тепер такі карти дуже популярні серед гіппісів. Крім того, поліція ствердила, що обвинувачений у вбивстві мав револьвера 38 калібру, типу „Сміт і Вессон", а три кулі з такого револьверу були витягнені з тіла вбитого лікаря Огти. Припускають, що Фрезіср подався до Ню Йорку.

Українець бере участь у філятелістичній виставці

В рямках філятелістичної виставки НАДЖЕКС між іншими візьме участь Андрій Даріян Сольчаник. Він опрацював тему „Християнство на Україні", яка займає 16 сторінок (одну таблицю) і показує поштові марки та печатки (штемпелі) із зображенням людей, церков та чудотворних ікон Богоматері пов'язаних із християнським життям на Україні та українців у діяспорі.

Крім цього буде показана його збірка Марійських марок „Страдальна Мати" (2 таблиці — 32 сторінки).

Андрій Даріян Сольчаник здобув декілька нагород за збірки Марійських марок на виставках НАДЖЕКС-у, в яких брав участь в роках 1966 та 1968.

Виставка відбудеться в днях 13-15 листопада ц. р. в приміщеннях Крендорф Мотор Ладж, 10 Джексон Драйв, Крендорф, Ню Джерзі, виїзд 136 із Гарден Стейт Парквею.

Н. Н.